SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 87. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 9, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 9-го ТРАВНЯ 1990 Ч. 87. РІК XCVII.

КОМУНІСТИЧНІ ВЛАДОМОЖЦІ ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ ЧИНЯТЬ ШКОДУ УКРАЇНІ

Дніпропетровське (Іван Сокульський). — Останнім часом в діях обласної та міської влади Дніпропетровського почали виявлятися реакційні риси антиукраїнської та антидемократичної спрямованости. Про ти української національної культури та самодіяльних громадських організацій проведено ряд брутальних акцій.

Від весняних вакацій вже не діє 1-ша кляса з навчанням українською мовою в школі ч. 9 у центрі міста. Вже понад місяць діти не мають змоги вчитися. Влада ніби попереджає батьків тих дітей, що відважились віддати своїх дітей в українську школу. В усіх райцентрах та селах области написи поспішно змінюють з українських на російські. Як вже повідомлялось, відмовлено в реєстрації громади УАПЦ і викрадено пам'ятний хрест, встановлений для вшанування жертв голодомору 1932-33 років біля Преображенської церкви в центрі міста. Цинічно нехтуючи проханнями громади УАПЦ віддати їй Преображенську церкву для задоволення культових потреб, облвиконком прийняв рішення продати храм РПЦ, хоча заяв з її боку не було.

Порушуючи рішення Президії Верховної Ради УССР про оголошення 26-го квітня днем жалоби, місцеві владоможці заборонили проведення траурного мітингу. В робітничому селищі Ломівка на околиці м. Дніпропетровського продовжуються вандалістські акції місцевих владоможців. Після вирубання історичного дубового гаю дійшло до того, що без усяких попереджень і пояснень прибрано і невідомо куди заховано пам'ятник Тарасові Шевченкові. Місцеві осередки Руху та ТУМ вважають таке таємниче зникнення пам'ятника великому Кобзарю відвертим глумом над національними почуттями українців.

Незважаючи на заборону, 26-го квітня близько 2,000 жителів зібралися на площі біля Троїцького собо

(Закінчення на стор. 4)

С. Шкафаровський виступить в Чикаґо

Чикаго. — У неділю, 13-го травня, Симфонічна оркестра північнозахідного Чикаго під батутою Михайла Голіяна дасть концерт з виступом баса-соліста Стефана Шкафаровського.

С. Шкафаровський

С. Шкафаровський — уродженець Ню Йорку, свою музичну освіту здобув у Мерсі коледжі, консерваторії повіту Вестчестер і в Американському оперному центрі музичної школи Джуліярд. Його концертова активність позначена багатьма виступами з Коннектикатською оперою, Оперою фльорентійською в Мілвокі, Оперною компанією в Бостоні, Крайовою Гренд оперою, Оперою Колюмбусу, Тихоокеанською оперою та Чикаґським оперним театром.

З Чикаґською північнозахідною симфонічною оркестрою С. Шкафаровський виконає „Елля Джіяммаї" з опери „Дон Карльос" Джузеппі Верді, а також з композитора „Ком даль сієль пресіпіта" з „Макбета", Роджерса та Гаммерстайна „Сам енчентед івнінг" з оперети Саут Пасіфік і Гершвіна „Ай гот пленті оф ноттін" з опери „Порґі енд Бесс".

Концерт відбудеться в авдиторії Райт коледжу, 3400 Норт Остин аве., о год. 3-ій по полудні. Вступ вільний, але добровільні датки будуть радо прийняті.

Відбудуться наради делеґатів УНС в Ню Йорку

Ню Йорк. — У п'ятницю, 11-го травня, о год. 6-ій вечора тут у приміщенні ОУА „Самопоміч", 98 Друга авеню, відбудеться перед конвенційна нарада делеґатів на 32-гу Конвенцію УНС та зацікавлених членів УНС.

Крім відкриття і обговорення можливости поліпшення організаційної праці, присутні будуть обговорювати справи: орґнізаційно-статутового оформлення Окружних Комітетів УНС, справу можливости поширення допомоги Україні, дезигнацію кандидатів до ділових конвенційних комісій і Головного Уряду та інші справи.

Після закінчення нарад і со лодке. У нарадах братиме участь головний предсідник УНС д-р Іван Флис.

Появилося чергове число журналу „Бандура"

Ню Йорк. — Надруковано 31-32-ге число, за січень/квітень музично-літературного журналу „Бандура" присвяченого століттю з дня народження визначного бандуриста Василя Ємця. Головним редактором цього журналу є Микола Чорний.

В журналі є багато світлин В. Ємця і водночас підписи, що ілюструють його життя — студії в Харківському університеті, його участь в бойовому Курені Військового Міністерства, участь у полку ім. гетьмана Петра Дорошенка; школа його гри на бандурі в Празі та його виступи з капелею бандуристів та індивідуально. Крім цих матеріялів ще є багато статтей на тему українськї музики і цікавий діялог письменника Олеся Бердника та кобзаря Василя Литвина, п.з. „Ось де, люди, наша слава..."

Всі матеріяли до редакції та замовлення на цей журнал — в ціні 15 дол. — посилати на адресу: School of Bandura, 84-82, 164th Street, Jamaica, N.Y. 11432.

ДОПОВІДЬ Т. ШТАНКОВОЇ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка влаштовує в суботу, 12-го травня, доповідь голового архівара Тетяни Штанкової про огляд нововідкритих архівів у центральному історичному архіві у Львові. Доповідь відбудеться в домі НТШ, 63 Четверта аве. між 9 і 10 вул. Після доповіді — кава і солодке. Початок о год. 5-ій по полудні.

М. ҐОРБАЧОВ І ЙОГО СПІВРОБІТНИКИ ЗАСУДИЛИ ПЕРШОТРАВНЕВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ

Москва. — Генеральний секретар ЦК КПСС і президент СССР із спеціяльними повновластями Міхаіл Ґорбачов і його найближчі співробітники з Політбюро і уряду, засудили першотравневі демонстрації на Червоній площі в Москві, які змусили совєтських керівників покинути трибуну над мавзолеєм В. Леніна, бо вони, мовляв, були ображені змістом транспарантів.

Інформуючи про ці першотравневі святкування в Москві, агентство Ассошіейтед Пресс, покликаючись на близького дорадника М. Ґорбачова, Александра Яковлева, повідомляє, що члени Політбюра зійшли з трибуни з політичних міркувань. Найбільше використали першотравневу параду литовці, які зорганізували велику групу молоді і старших з національними прапорами і транспарантами політичного змісту. Але також десятки тисяч інших демонстрантів виявили голосно свою непогодженість з політикою теперішнього керівництва, наданням особливих повновластей для президента, який став тепер свого роду диктатором, доказом чого є його постава до самостійницьких аспірацій республік і діяльности неформальних організацій, об'єднаних в народних рухах, або демократичних бльоках.

На спеціяльній пресовій конференції з участю совєтських і закордонних кореспондентів А. Яковлєв радше наголошував незадоволення демоструючих темпами перебудови і демократизації, промовчуючи політичний аспект маніфестацій і вимог. На його думку, зміст транспарантів не мав нічого спільного з перебудовою і взагалі „культурою політичної дискусії", а закликав відіслати керівників СССР до тюрем, або покарати їх найвищим виміром кари. „Розперезавшись гуляли прямо ображали тих, яким, говорячи відкрито, вони завдячують свободу слова і демонстрацій", — заявив у піднесеному тоні А. Яковлєв. На одному з транспарантів було зображене лице М. Ґорбачова із колючого дроту, з характерною познакою на голові. „Чи це має щонебудь спеціяльного з політикою, культурою, перебудовою", — запитував Яковлєв кореспондентів. Він у своєму імені і імені М. Ґорбачова засудив такі „хуліганські несанкціоновані демонстрації", які на його думку, не приносять слави опозиції і не сприяють поблилшенню демократизації і перебудові.

М. РЯБЧУК В НТШ

Ню Йорк. — Тут в середу, 9-го травня, в будинку НТШ-А, в год. 7-ій вечора виступить з доповіддю п.з. „Молода Україна — її творчість і мислення" Микола Рябчук, поет і літературний критик, співредактор журналу „Всесвіт".

Відбувся з'їзд молодих українців СССР, які живуть за межами України

Москва. — Тут 5-6-го травня, відбулась установча конференція Спілки Молодих Українців, які проживають в різних регіонах совєтської імперії. В конференції взяло участь 100 делеґатів, які вирішували питання налагодження спільно-культурної діяльности української молоді за межами України; налагодження тісніших зв'язків між існуючими і майбутніми українськими молодіжними гуртками, осередками, клюбами. Створення системи госпрозрахункових українських молодіжних центрів, які стануть матеріяльною опорою для діяльности спілки.

Спілка обрала своєю метою створення формальних і неформальних структур, котрі дозволять українцям і неукраїнцям, які цікавляться Україною та її традиційною і сучасною культурою, познайомитися з нею і брати участь у її відродженні та розвитку, сприяти вивченню української мови, історії, літератури тими молодими людьми, які дотепер не мали такої змоги.

Оскільки на адресу Спілки вже почали надходити пожертви, то в Москві відкрили рахунок номер 70019 в Москворецькому відділенні Промстройбанку на Українську молодіжну спілку.

На конференції обрано координаційні, фінансові та інформаційні органи.

Так виникла позапартійна українська національна організація, котра обрала собі за мету консолідацію українців СССР поза межами України з метою підвищення національної свідомости українців.

Звертатися можна на адресу: СССР, 103009, Москва, До востребования Мартинюку Владимиру Степановичу. Телефон в Москві: 327-62-53 — Олег Сиротинський; 446-50-69 — Василь Морґалюк.

На Союзівці відбудеться вчительський семінар

Ню Йорк. — Шкільна Рада повідомляє, що цьогорічний двотижневий учительський семінар, спонзорований Українським Народним Союзом, як і попередніми роками, відбудеться на Союзівці. Семінар розрахований для підвищення кваліфікації вчителів шкіл українознавства в системі Шкільної Ради, хоч вчителі інших систем також можуть брати участь, а для молодих вчителів він необхідний. Вільні слухачі побажані, як і попереднього разу.

Навчання на семінарі триватиме два тижні — від 29-го липня до 12-го серпня. Кошти перебування на семінарі покриє УНСоюз.

У пляні підвищення рівня слухачів намічені виклади з предметів: української мови та загального мовознавства, української літератури, історії та географії України, а також з мистецтва та педагогіки.

Директори шкіл мають подбати про своїх учителів-слухачів, подаючи їм усі потрібні інформації і вони мають написати прохання на адресу Шкільної Ради, подаючи телефон та адресу кандидата.

Вільні слухачі можуть контактуватися зі Шкільною Радою телефонічно на число (212) 477-1200.

Керівником семінару буде д-р Євген Федоренко, голова Шкільної Ради. Зголошення слід слати на адресу Шкільної Ради: Educational Council UCCA, P.O. Box 391, Cooper Station, New York, N.Y. 10276-0391.

ВЕСНЯНА ЗАБАВА

Пассейк, Н.Дж. — 3-ій Відділ ООЛ влаштовує в суботу, 12-го травня, в Українській Централі, 240 Гопв аве., весняну забаву. Гратиме оркестра „Журавлі". Початок о год. 9-ій вечора.

ПЕРЕДБАЧАЮТЬ СКОРЕ ОБ'ЄДНАННЯ НІМЕЧЧИНИ

Бонн, Західня Німеччина. — Численні західньоевропейські політики передбачають, що об'єднання Німеччини може наступити скорше, як передбачали в дипломатичних кругах. Міністер закордонних справ Західньої Німеччини Ганс Дітріх Геншер заявив кореспондентам 7-го травня, що переговори минулої суботи „два плюс чотири", фактично наблизили цю історичну хвилину скорого об'єднання обидвох частин в одну державу, а заява міністра закордонних справ СССР Едуарда А. Шеварднадзе про те, що внутрішні і зовнішні справи пов'язані з об'єднанням не мусять конечно бути полагоджені в тому самому часі. Своєю заявою, — заявив Геншер, — совєтський міністер закордонних справ відкрив шлях до прискорення процесу об'єднання і відбуття всенімецьких парляментарних виборів, які на думку боннських політиків, повинні відбутися якнайскорше.

Думку Г. Геншера не конче поділяють інші західні учасники наради, які кажуть, що ще багато справ залишилися нерозв'язані і їх треба буде полагодити дипломатичним шляхом у приспішеному темпі. В липні цього року відбудеться друга подібна нарада альянтів з Другої світової війни з представниками обидвох частин Німеччини та з участю Польщі, яка домагається підписання договору про західні кордони на Одрі і Ніці та запевнення альянтів, що ці кордони не будуть ніколи проблемою конфлікту між Німеччиною і Польщею. В кожному разі альянти зрезиґнують в липні зі своїх привілеїв контролі над Німеччиною і Берліном і у принципі відкриють шлях до об'єднання.

Американські представники, які брали участь у переговорах „два плюс чотири" кажуть, що Геншер розглядає заяву Шеварднадзе через рожеві окуляри, а може навіть надіється, що збільшення торгівлі Німеччини із Совєтським Союзом допоможе приспішити процес об'єднання і зм'якшити совєтські вимоги, зокрема про невтральність Німеччини, її зречення з членства в Північно-Атлантійському Оборонному Союзі (НАТО), погодження на стаціонування військ альянтів на території обидвох частин Німеччини і підписання ґарантії для сусідів, які бояться німецької експансії політики в майбутньому.

Деякі розумніші політичні аналітики звертають увагу, що боїться в першу чергу треба Совєтського Союзу, який в минулому вже не раз давав докази не тільки своєї тоталітарної жорстокости, але також безоглядної імперіялістичної загарбницької політики, яка дорого коштувала контрольованих народів.

Згідно з теперішнім пляном, який був одобрений теперішніми коаліційними урядовими партіями в Бонні і самим канцлером Гельмутом Колем вибори до все німецького парляменту повинні відбутися не пізніше, як три місяці після закінчення процесу об'єднання. Очевидно, урядові партії, які тепер користуються великою популярністю на заході і на сході, хочуть використати цю нагоду і закріпити за собою владу на певний час, — кажуть спостерігачі.

ВІЙСЬКОВІ ЧАСТИНИ КҐБ ЗБІЛЬШУЮТЬСЯ

Москва. — Газета „Ізвєстія" помістила у числі з 5-го квітня довшу інформацію про те, що головне командування військ внутрішньої безпеки (КҐБ) отримало від міністерства внутрішніх справ право набирати у свої ряди вояків і сержантів, які закінчили речинець військової служби в реґулярних частинах, на добровільній базі, перевіряючи, очевидно, минуле нових добровільних рекрутів. З ними, — пише в „Ізвєстіях" С. Мостовщиков, — будуть підписані договори і всім, що їх підпишуть розпічнуть виплачувати винагороду, чи платню.

На запитання кореспондента газети заступник командуючого військами внутрішньої безпеки (КҐБ) ґенерал-лейтенант Б. Смислов похвалився, що каґебівські частини зростають з кожним днем, їх вишколюють для виконування різних функцій, а найздібніших і, правдоподібно найбільш брутальних, призначають до спеціяльних частин для боротьби з демонстрантами, як це було, наприклад, у Вірменії, Азербайджані, Грузії і частинно в Україні, зокрема у Львові.

„Тепер ми можемо цілком сміло похвалитись, — заявив ген. Б. Смислов, — що Совєтський Союз розпо

(Закінчення на стор 4)

ЛАТВІЯ ГОТОВА ДО ЕКОНОМІЧНОЇ БЛЬОКАДИ

Рига, Латвія. — Латиші добре розуміють, що після прийняття їх парляментом деклярації незалежности, Москва може встановити на непокірну республіку такі ж санкції, що й на литовців.

Прихильники незалежности республіки попередили про це депутати Верховної Ради Латвії, які виступають проти деклярації. Формально, правда, ні одного голосу проти проголошення Лавтії незалежною в парляменті республіки подано не було. Противники незалежности від голосування стрималися. Один з них — голова Комуністичної партії Латвії Альфредс Рубікс повідомив, що він розмовляв телефонічно з генеральним секретарем-президентом Міхаілом Горбачовим і той нібито сказав йому, що запеперчує проти відокремлення Латвії, і попередив про можливі економічні санкції.

Голова руху Інтерфронт Анатолій Алєксєєв вважає, що Кремль влаштує економічну бльокаду. „Рішення про незалежність — крок у пітьму. Ніхто не знає, що станеться", — сказав Алєксєєв і додав, що його родина живе в Латвії понад 200 років. Інтерфронт — це організація, яка об'єднує, головним чином, росіян та інших слов'ян, що проживають на території Латвії.

Віктор Алксінь, депутат парляменту, який також виступає проти відокремлення республіки, повідомив журналістів, що в середу, 9-го травня, коли Совєтський Союз буде святкувати День Перемоги над фашистською Німеччиною, в Ризі відбудеться демонстрація противників виходу республіки зі складу СССР. „Нас чекають тяжкі часи, — додав Алксінь. — Те ж саме, що і Литву, але з іншими варіянтами".

Петеріс Лякіс — один з лідерів Народного фронту, який виступає за незалежність Латвії, — сказав на пресовій конференції: „Ми знаємо, що цього літа становище може стати серйозним, дуже серйозним. Ми, однак, маємо надію, що Москва продумає на перебори. Якщо не завтра, то з найближчі місяці".

Дж. Бейкер відвідав Польщу

Варшава. Польща. — Державний секретар З'єднаних Стейтів Америки Деймс Бейкер, закінчивши вступні розмови в Бонні про об'єднання Німеччини, у яких брали участь представники обидвох частин Німеччини і чотирьох головних альянтів з часів Другої світової війни — ЗСА, Великобританії, Франції і Совєтського Союзу, які вони назвали переговорами „два плюс чотири", вирішив відвідати Польщу.

Метою його шістьгодинної візити у Варшаві було заспокоїти поляків щодо західних кордонів на Одрі і Ніс, але серед польського суспільства і політичних діячів є ще чимало осіб, які думають, що Німеччина сьогодні чи завтра буде вповминатися звороту своїх земель, які Польща отримала в рекомпенсату двоподію держави і відібрання від її території непольських земель, також раніше загарбаних поляками, тобто Західної України, західної частини Білорусі і частинки Литви з містом Вільнюсом, які тепер є столицею незалежної, але ще не визнаної Литви.

Місія Дж. Бейкера не була зовсім вдалою, кажуть політичні спостерігачі і кореспонденти, які супроводжали державного секретаря до Варшави. Зустріч Бейкера з прем'єр-міністром Тадеушем Мазовецьким, міністром закордонних справ Польщі Кшиштофом Скубішевським, головою крайового комітету вільної профспілки „Солідарність" Лехом Валенсою, відбулася у приміщеннях американської амбасади у Варшаві. Усі три співрозмовники настоювали, щоб до переговорів у справі об'єднання включити не тільки Польщу, але також інші зацікавлені держави Европи, особливо тих, які потерпіли найбільше від гітлерівської інвазії. „Очевидно, ви можете розпочинати з малою групою, — заявив Бейкерові Мазовецький, — але коло представників треба в майбутньому поширити".

Польща настоює на підписанні двостороннього договору між Варшавою і Бонном у справі західнього кордону і бажає запевнення від колишніх альянтів, що цей кордон не буде ніколи порушений, натякаючи на поголоски, що їх поширюють праві німецькі кола про „повернення" земель до Німеччини. Поляки натякають на відібрання „східньої частини Польщі від матери-ка" в 1939 році, не кажучи, очевидно, що це українська територія, заселена автохтонним українським населенням. Мова йде про „частину Польщі", яку, при лучили до Совєтського Союзу.

Деякі західньоевропейські політичні аналітики звертають увагу, що обережність і страх Польщі оправдані, але вони подані учні історії і тому готові повторити ще раз помилки з 1918-20 років, тобто орієнтуватися на Росію, як гаранта польської незалежности.

У СВІТІ

КОЛИШНЬОГО СЛУЖБОВЦЯ латиської Комуністичної партії, який колись приблюдно засуджував тих, що демонстрували, домагаючись незалежности, був переобраний парляментом на президента країни, що має за завдання вивести цю республіку зі Совєтського Союзу. Анатолій Горбунов, що займає пост президента країни від листопада 1988 року був поновно затверджений на цьому становищі новообраним парляментом. Першим кроком до здійснення незалежности буде впровадження деяких частин конституції республіки з 1922 року коли Латвія була самостійною державою. У своїй промові коротко перед перевиборами А. Горбунов попередив депутатів, що шлях до незалежности не буде легким і що Латвія та інші прибалтійські республіки мусять цього домагатися самі та не розраховувати на закордонну допомогу. „Ми мусимо показати світові, що ми не хочемо підривати діялогу поміж Сходом і Заходом, — заявив цей колишній апаратчик, що націоналістичних демонстрантів називав „зрадниками", а сьогодні є підтримуваний у своїх діях продемократичним Народним фронтом. „Світ ніколи не зарисикує тим, що зроблено у справі розсброєння задля п'ятьох мільйонів балтійців".

КІЛЬКА ВАЖЛИВИХ ДОКАЗІВ пропало безслідно, які були б значно допомогли у визнанні вини полковника сальвадорської армії за вбивство шістьох єзуїтських священиків, їхньої господині і її малолітньої дочки в листопаді минулого року, заявили службовці Верховного суду в Сальвадорі. Вкінці судові власті визнали, що чотирьох запідозрених вояків вислано нібито на студії поза границі країни і тим самим вони не могли свідчити. Два інші свідки зовсім не появилися на судових зізнаннях. Крім того щоденник пропав безслідно, як і прибрамна записана книга військової школи, де начальником був обвинувачений полковник. Судові службовці твердять, що без цих доказів і свідків ледве чи вдасться притягнути до відповідальности полковника Гільєрма Альфредо Бенавідеса Морено.

В АМЕРИЦІ

ДВА ТИЖНІ ТОМУ ПІД великим натиском своїх членів Агенція охорони довкілля проголосила, що будуть встановлені нові обмеження та строгіші стандарти вживання карциногенних пестицидів, які були схвалені ще в 1985 році. Харчова промисловість і федеральна влада проголошують, що американська їжа має найвищі стандарти в світі, але ці стандарти були встановлені 20 років тому, коли ще не існували багато сьогоднішніх проблем. Понад 27 пестицидів, які вживаються в сільському господарстві ЗСА, проголошені карциногенними у звіті Агенції охорони довкілля. Більше як половина курятини та яєць, які продаються в американських крамницях, заражена бактерією сальмонелі. Небезпечні хемікалії були найдені в молоці, овочах та ярині, навіть у мінеральній воді. Серед змін, які різко змінили характер сільського господарства на першому місці стоїть перетворення фарм на фабрики в яких ширше застосовується хемікалії, антибіотики, гормони, пестициди та штучні добрива. Збільшився імпорт сільськогосподарської продукції з країн, де нема таких строгих обмежень.

ЗВІЛЬНЕНИЙ ПІСЛЯ трирічного ув'язнення американський закладник Френк Рід на пресовій конференції у Вашингтоні в неділю, 6-го травня розповів про знущання та страшні умови, в яких він жив. Понад двох з половиною роки його тримали в одинокій камері, двічі після спроби втекти його жорстоко били. „Дякуючи Богу, вони не вбили мене", — сказав Ф. Рід. Як відомо, він був закладником терористичної групи Гезболлах, тобто „партії Бога", яка є ширмою для діяльности терористичних груп, що тримають закладників у Ливані. Члени цієї партії, яку підтримує Іран, є фундаменталістами шиїтських мусульман, цілью яких є перетворити Ливан в ісламську країну на взір Ірану.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Subscription 1 year $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00 UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to: Svoboda

Postmaster: Send address changes to:
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Політичні партії в Україні

Політична партія, як організація однодумців політичного світогляду, політичної філософії — це виях зрілости суспільства. А проте це дуже обширна і різногранна проблема. Партія — річ добра, але партійне розпорошення — рід дуже недобра. Ще гірше, коли існування численних партій доводить до партійництва, себто партійної заскорузлости і міжпартійної гризні. Тоді трудно говорити про політичну зрілість суспільства, бо партійництво це доказ гону до громадсько-політичної парцеляції, а не комасації, до розпорошення конструктивних сил, а не їхнього об'єднання. Якщо народ (суспільство) політично зрілий, то існування численних партій йому не шкодить.

В Америці існує двопартійна державно-політична система, як база її державного демократичного устрою. Але поруч із тими двома партіями, які суперничать у всіх виборах, є ще 11 „політичних партій і організацій", є і Ліберальна партія, є три Соціялістичні навіть леґальна Комуністична. Це ідеологічні групи, з яких на жаль, деякі мають неґативний вплив на різні ділянки життя країни, як ось ультраліберальна організація Американці для демократичної акції.

Напереломі минулого і цього сторіччя постали були в Україні Товариство Українських Поступовців (ТУП) і Революційна Українська Партія (РУП) і від них вийшла ініціятива до створення Української Національної Ради. У Західній Україні постали три найстарші політичні партії — Радикальна, Соціял-демократична і Націонал-демократична, які з деякими змінами у назві перетривали до вересня 1939 року. Між двома світовими війнами в Галичині і на Волині постали й інші. На еміґрації після Другої світової війни проявилося у нас погане явище перенесення на західній демократичний світ давніх партій із „старого краю" плюс нові. Було їх в Америці десять, нині здебільша це фікції. Але ненормальне явище це, що все ще існують аж три політичні партії, чи пак „середовища" під цією самою назвою ОУН.

У „Свободі" з 2-го травня ц.р. подано на першій сторінці обширну інформацію про перетворення Української Гельсінкської Спілки, яка здобула собі вже популярність, на Українську Республіканську Партію. У цій же новинці названо вже дві інші партії — Національну й Державної Самостійности. Це нас тут, далеко від України, трохи бентежить і турбує. Названо у цій новинці „Свободи" кілька дуже поважних прізвищ. Дуже позитивною була привітальна заява представника Українського Народного Руху, що й Рух невдовзі перетвориться на Українську демократичну Партію і що тоді об'єднається з Республіканською.

Нам тут важко схвалювати чи критикувати те, що діється в Україні. Українці з діяспори не можуть керувати визвольним рухом в Україні ані втручатися у дії тамошніх наших провідних земляків, бо вони краще знають і розуміють тамошні відносини і всі ці обставини, в яких приходиться жити і вирішувати справи. На досвіді минулого і цього року можна з приємністю ствердити, що тамошні провідні діячі вміють поєднувати ідеалізм з реалізмом. Не існує політики не опертої на ідеалістичних принципах, але й кожна політика мусить спиратися ногами на землі, а не висіти в „облаках". Можна тільки повторити те, що вже неоднократно було тут сказано: діячі, які очолили свободолюбний рух в Україні — люди поважні, ідейні, конструктивні, знають терен, на якому діють і людський потенціял, яким розпоряджують і знають відносини, серед яких діють. Тому треба привітати цей їхній останній крок, побажати успіхів та вірити, що зробили добре. Ми й ніхто у світі не знає, як розвинуться відносини в СССР. Свободолюбний рух в Україні залежний від багатьох чинників відомих нам, але й невідомих і неможливих передбачити їх. Творча, конструктивна кропітка праця — це найперший і невідхильний чинник. Маємо відомості з найбільш вірогідних джерел, що кожний місяць-тиждень-день позначується поглиблення свідомости у народній гущі „хто ми і чиї ми діти". Це виглядає на чудо, що на тому установчому зібранні у квітні 1990 року у Києві 500 осіб співали чудовий гимн, що його слова і мелодію склав Роман Купчинський, — поручник УСС, письменник і журналіст та — в Америці — співробітник „Свободи". Подай Господи, більше таких чудес!

На початку квітня Верховна Рада СССР прийняла два цікаві закони. Один закон формально встановляє процедуру виходу союзної республіки з СССР, та його правдиве завдання, це піддурити публічну опінію західнього світу. Другий закон легалізує каральні заходи судових і поліційних чинників проти борців за незалежність поневолених націй.

Центральний уступ першого закону звучить так: „Рішення про вихід союзної республіки з СРСР вважається прийнятим за допомогою референдуму, якщо за нього проголосувало не менше двох третин громадян СССР, які постійно проживають на території республіки на момент постановки питання про її вихід з СССР і мають право голосу згідно з законодавством Союзу РСР".

Уряд імперії поступив би чесно, коли б ці дві треті відносились до тих людей, що брали участь у голосуванні. Воно навіть не було б так зле, коли б росіяни встановили якесь мінімум. Наприклад, можна б встановити, що рішення плебісциту важне тільки тоді, коли принаймні — скажім — 70 відс. людей візьмуть участь у голосуванні і дві треті із тих

М. Мельник

ДВА ЗАКОНИ ДЛЯ ПОНЕВОЛЕНИХ НАЦІЙ

70 відс. висловляться за виступом з СССР. Та коли дотримуватись букви теперішнього закону, тоді справи виглядають цілком інакше. Коли б у плебісциті взяло участь, скажім, 75 відс. людей, тоді 89 відс. із них мусіли б голосувати за виходом з СССР, щоб задовільнити вимогу двох третіх (66.7 відс.), усіх управнених до голосування. Дивлячись на кількість росіян в Україні, ледве чи таке чудо може будь-коли статися.

Та припустім на хвилинку, що українські самостійники почали в тому напрямі працювати. Тодо роду підготова до плебісциту вимагала б гострого ставлення арґументів, які заставили б широкі маси виборців до участи у плебісциті і до голосування за вихід з СССР. Українські самостійники мусіли б мати доступ до телевізії, радіо і часописів, вони мусіли б роз'їжджати по містах і селах, організувати збори і у недвозначний спосіб казати людям, чому вони повинні голосувати за виходом. І тут вони попали б у конфлікт із другим законом імперії.

Тут уже російські імперіялісти нічого не „завивали в паперці": „Цей Закон — виходить з необхідності посилити захист прав і свобод громадян, рішуче присікати діяльність різних націоналістичних і сепаратистських об'єднань, спрямовану на дискримінацію громадян у зв'язку з їх національною приналежністю, мовою, віроісповіданням, на розпалювання міжнаціональної ворожнечі і розбрату, на насильствене порушення закріпленою Конституцією СССР єдності території Союзу РСР; враховує міжнародно-правові зобов'язання Союзу РСР про заборону в законодавчому порядку будь-якої діяльності, спрямованої на дискримінацію громадян, розпалювання національної ненависти, ворожнечі і насильства.

І. Діяльність будь-яких об'єднань громадян, у тому числі політичних партій, громадських організацій і масових рухів, спрямована на збудження національної або расової ворожнечі, розбрату чи зневаження, застосування насильства на національній, расовій, релігійній основі, а також їх діяльність, безпосередньо спрямована на насильствене порушення закріпленої Конституцією СССР єдності території Союзу РСР, союзних і автономних республік, автономних областей і округів, є протизаконною і підлягає забороні".

Отже, коли українські самостійники хотіли б дотримуватись цього закону, тоді вони могли б закликати за вихід з СССР, та не могли б сказати чому, бо тоді їхні арґументи були б спрямовані „на дискримінацію громадян (росіян — ММ) у зв'язку з їх національною приналежністю" та на „розпалювання міжнаціональної ворожнечі і розбрату".

Як бачимо, на основі законів імперії „націоналісти" і „сепаратисти" — це не оборонці національних прав їхніх народів; це злочинці. А російські імперіялісти, це не варвари; це шляхетні опікуни над нездатними до самостійного життя... тубільцями.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Лист з України

(Недавно радакція отримала кілька листів з України у різних справах. Внизу друкуємо два з них. — Ред.)

Добрий день дорогі наші земляки!

З задоволенням прочитали в вашій газеті з 9-го березня 1990 року замітку про Українське Культурне Товариство в Мурманську. Створення нашого товариства стало можливим тільки із-за „перебудови" в Совєтському Союзі. „Перебудова" розкріпачила духовне життя. Багато хто з українців носить в собі теплі спогади про рідну Україну або підтримує різноманітні зв'язки з нею і тому з задоволенням приходять спілкування до товариства. Остання хвиля міґрантів з України на північ зв'язана з пошуками людей більшого заробітку. Тому за попередні 10 років число українців в Мурманську збільшилося майже на 10,000 чоловік.

Наші найближчі завдання: відкриття недільної школи для дітей, випуск своєї газети та хоч невеличке по часу радіомовлення в Мурманську українською мовою. Але всі наші наміри ще зустрічають немало перешкод.

Звертаємося до читачів вашої газети з запрошенням: якщо у кого буде можливість бути в Мурманську — завітайте до нашого товариства. Ласкаво просимо.

Наша адреса для листування: СССР, 183014, Мурманск, а/я 3509, УКТ.

Станіслав Скорбенко
голова Ради Товарисва

Здрастуйте, панове!

Я пишу вам від свого імені та імени моїх друзів українців. Зараз ми тимчасово живемо в столиці СССР Москві, бо вчимося в Московському державному університеті. Ми всі дуже цікавимося життям земляків за кордоном, тому вирішили написати вам.

Ми б дуже хотіли встановити зв'язки з українською громадою в ЗСА. Я хочу попросити вас, якщо це можливо, надрукувати мою адресу в одному з українських видань, або передати мій лист в одну з молодіжних організацій українців, або хоча б віддати його комусь з молодих людей, кого зацікавить наша пропозиція.

Наперед вдячні вам.

Павловський Олесь
і студенти МДУ
ім. Ламокосова

СССР 117449
м. Москва В-449
ул. Шверника 19-1
Павловський Александр

USSR 117449
Moscow B-449
Shvernika st. 19-1
Pavlovsky Alexander

Перший післявеликодній тиждень у Чехо-Словаччині проходив під знаком відвідин країни найвищого представника Католицької Церкви Папи Івана Павла II. Дводенна подорож Папи у Чехо-Словаччину, що відбулася 21-го і 22-го квітня, була переконливим і наочним ствердженням того, що 40-річна боротьба комуністичного режиму з релігією не дала жодних позитивних результатів, а, навпаки, загартувала віруючих у їхніх релігійних переконаннях.

Папа відслужив Службу Божу на трьох місцях — у чеській Празі, моравському Велеграді та словацькій столиці Братиславі. В цих трьох Літургіях брало участь понад три мільйони віруючих. Знанну частину з них становили русини-українці. Та ж лише із Пряшева на зустріч з Папою було відправлено 59 автобусів. Дальші десятки автобусів з віруючими були відправлені із Гуменного, Свидника, Снини, Бардієва, Старої Любовні та інших окружних міст, де живе українське населення. Майже кожен крок перебування Папи в Чехо-Словаччині, включно всіх трьох Літургій (кожна по три-чотири години), передавало радіо та телебачення. Отже можна без перебільшення сказати, що Голову католицької церкви вітала вся країна.

Найурочистіша зустріч громадян Чехо-Словаччини з Папою була у Велеграді — одному з центрів Великоморавської держави, який прийнято вважати колискою християнства у наших краях. Саме туди великоморавський князь Ростислав у 863 році покликав солунських братів Кирила і Методія, щоб вони охрестили

Микола Мушинка

ВІДВІДИНИ ПАПИ ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНИ ТА УКРАЇНЦІВ

його країну. Туди вони привезли з собою перші церковнослов'янські книжки писані глаголицею, тут вони переклали з грецької мови „Біблію", збірники церковного і загального права, мабуть тут прозвучала і перша церковнослов'янська літургія. Переклади Кирила і Методія пізніше поширювалися і на території України і мали вирішальне значення для формування давньої церковнослов'янської мови та літератури у Київській Русі. Кирило і Методій були проголошені покровителями Европи. Їх в однаковій мірі шанує як Католицька, так і Православна Церква.

Тому цілком закономірно, що поряд із столицями Чехії та Словаччини Папа відвідав і це невеличке село на границі Моравії і Словаччини і саме сюди прибула найбільша кількість русинів-українців. Ще перед початком Служби Божої вони проспівали дорогому гостеві „Многая літа". Служба Божа Івана Злотоустного відправлялася по-чеськи, однак деякі її частини, наприклад співи „Благослови душе моя Господа", „Іже херувими тайно", „Єдин свят", „Тіло Христово прийміте" та інші — зведений хор, до якого приєдналися усі греко-католики, співав по-церковнослов'янськи, тобто мовою Кирила і Методія, яка в церквах русинів-українців Чехо-Словаччини збереглася по цей день.

У своїй проповіді Папа римський окремо звернувся до русинів — русинською говіркою і окремо до українців — українською літературною мовою. В зверненні до русинів він сказав: „Вітаю вірників русинів і даю їх під покровительства святих Кирила і Методія". Українців він привітав словами: „Вітаю братів і сестер українців і бажаю їм щасливого братнього співжиття у великій европейській родині".

У Празі Папу привітав хор греко-католицької церкви св. Климента церковнослов'янськими піснями. Члени хору були одягнені в прекрасних українських вишиваних сорочках.

Будинок словацької культури у Празі з нагоди приїзду у столицю голови Католицької Церкви у своїй галерії „На пржікоп'є влаштував виставку „Дерев'яні церкви південнокарпатських русинів", на якій було представлено понад сто фотографій чеського фотографа Флоріяна Заплетала із першої половини 20-их років.

На Божественній Літургії у Братиславі, що відбулася на аеродромі у Вайнорах, багато русинів-українців брало участь у зведеному 1,350-членному церковному хорі, який ще перед початком Літургії заспівав пісню „Христос воскресе із мертвих". Папа у своїй проповіді і тут привітав русинів, а серед паломницьких місць, присвячених Пресвятій Богородиці, назвав і українське село Лютину у Пряшівському окрузі. Говорячи про переслідування церкви у Чехо-Словаччині у післявоєнний період, він згадав і єпископів, що загинули за віру. Хоч їхніх імен він не назвав, перед українцями повстав образ греко-католицького єпископа Павла Гойдича, що загинув у Леопольдівській в'язниці.

В кінці Служби Божої Папа Іван Павло II посвятив біля двісті наріжних каменів для нових церков Словаччини. Серед них було і кілька каменів із українських сіл, а теж два наріжні камені греко-католицьких храмів, що їх збираються будувати в нових міських кварталах Пряшева та Гуменного.

Після Літургії пряшівський греко-католицький єпископ Іван Гірка виголосив церковнослов'янською мовою „здравицю" Папі римському, бажаючи йому „мир, здоров'є і долгоденствіє на многая і благая літа". До цього привітання долучився хор та багатотисячна публіка, так що могутнє „Многая літ" неслося цілим вайнорським аеродромом.

Усі три Служби відбувалися під відкритим небом при імпровізованих вівтарях. Проходили вони в надзвичайно урочистій атмосфері. В супроводі Папи був і уроджeнець Східньої Словаччини кардинал Томко, який два місяці тому у Пряшеві висвятив ординаря Івана Гірку на єпископа. В Літургіях брали участь теж представники світської влади: президент республіки Вацлав Гавел, голова федерального уряду Ян Чалфа, голова федерального парляменту Александер Дубчек, голова уряду Чеської республіки Петер Пітгард, голова уряду Словацької республіки Мілан Чіч, зас-

(Закінчення на стор. 4)

Павло Мовчан

Важка вода

Все глибше входить ліс зазубринами в воду,
і шелест листв'яний занурюється в глиб
ріки, де залягли важкі скарби на споді,
де схованку знайшли рухові злитки риб.

Здери цю плівку дня — відкриються відбитки
вчорашні, незникомі, забуті та плиткі:
там тонучий вчепивсь руками в криги злитки,
а нерухомий ліс чорніє надовкіл...

Береза не подасть ні кореня, ні гілки,
а висмикне, сахаючись, весь стовбур із води...
А час пливе, сплива... життя струмує мілко,
все глибша й глибша дно великої біди...

Навіщо бачить те, чого давно немає,
і воду ворушить, і приспане ятрить...
Потульну течію упоперек розкраяв:
з веселого весла збіга червона нить...

Немов би там на дні не згасло ще багаття,
яке колись палив приречений втікач,
і нурився вогонь у крижане латаття,
і голос подавав небесний покликач.

Ти його чуєш?... Так... Він з берега чужого
гукає, та йому відлуння ще нема...
І пилка лісу плин пиляє довго-довго...
Мовчить важка вода... німує Колима...

Любомир Калинич

„ЗУСТРІЧ" ІЗ ПАРТИЗАНАМИ ТІТА

То була весна, 9-го травня 1945 року, один день після капітуляції „переможеної на всіх фронтах" Німеччини. Місцевість Ґріффен знаходиться у південно-східній Австрії, у Стирії, недалеко Юденбурґу. У цій гористій околиці 45 років тому, Перша Дивізія УНА відступала на захід. Прекрасна, довго очікувана весна не щадила ласкавого соняшного тепла та напоювала наші серця чаром юно-зеленого килиму, на тлі чудової панорами скелистих Альп, вершки яких були покриті білим снігом. На тлі неперевершеної типічною красою гористої підальпійської природи дуже хотілось бути співучасниками її звеличників. Приглядаючись цій пишній красі, на хвилину призабулось незавидне становище реальної сучасности. Тоді у юній моїй голові роїлись думки непевности щодо майбутнього. Куди ми йдемо? Як західні Альянти будуть нас трактувати у мундурах вояків, про яких у них не було прихильної опінії? Чи видадуть большевикам? Де мої добрі батьки, чи ще живуть?... Я так дуже стужився за ними... Моя Батьківщина так далеко-далеко від мене...

Ці мої хаотичні роздумування раптом перервав наказ командира підстаршинської школи сотника Тіса. Він повідомив нас, що перша чота підстаршинської школи у числі 34-ох вояків має зупинитися біля Ґріффену, як охорона перед партизанами Тіта цілого 14-го реґіменту, який неполеглво старався якнайшвидше відійти за захід, щоб нас не „освободили" партизани Тіта чи червона „орда зі сходу".

Ми стояли приблизно дві години в якомусь дуже мілкому рові. Богу дякувати без ніяких воєнних пригод. Тоді наш командир, правдоподібно, на радіо-комунікаційний наказ „згори" наказав нам вийти з рова на асфальтове шосе і приготовитися до відмаршу в сторону відступаючого 14-го реґіменту. Тут треба зазначити, що не зважаючи на це, що Австрія вбільшості гориста країна, але околиця Ґріффен та дорога, на якій ми зупинилися, якраз є положені на дуже рівному ґрунті з рідкісними будинками і навіть без рова при дорозі. Враз ми завважили, що здалека від північного сходу їдуть у нашому напрямі якісь відкриті автомашини. Командир Тіс, якого ми поважали і любили, подивившись у свій далековид, ствердив, що на відкритих автомобілях їдуть вояки „Вермахту" але вже без зброї. Отже, правдоподібно вже їх роззброїли або большевики, або „тітовці", тому для нас вони не становлять ніякої проблеми. Ми із задоволенням закинули кріси на плечі і спокійно, але швидким кроком, попрямували дорогою на захід. Із усмішкою ми помахували руками німецьким воякам, що минали нас на перших трьох автомобілях. Раптом водії четвертого, п'ятого і шостого автомобілів загальмували і на відкритих їхніх платформах ми з переляком побачили сильно озброєних партизанів із націленими на нас дулами автоматичних крісів. А на першому автомобілі ми завважили шість дівчат-партизанок, які поглядаючи на нас із погордою, злобно посміхались! Враз із одного з автомобілів вискочив молодий їхній командир. Він підступив до нашого сотника Тіса і німецькою мовою припоручив йому дати нам наказ скласти зброю. Сьогодні цей епізод згадую, немов якийсь пригодницький фільм, бо пригадується як дуже холоднокровно поводився наш командир, хоча чотирьох партизанів приставили йому до чола пістолі.

Нині теж з перспективи багатолітнього часу пригадується спосіб реакції мого спонтанного думання у цій критичній хвилині. А саме, не зважаючи на це, що всі „мушки" партизанських автоматів і крісів ізгори відкритих автомобілів були націлені на нас і хоча твереза логіка виключала б будь-яку думку спроможности оборонної реакції, для мене зовсім не був важливим наказ досить „смаркатого" партизанського командира. Я вдивлявся у мужеське обличчя нашого стрункого приблизно 45-літнього комадира Тіса,і який він тоді не видав би приказ я безсумнівно сповнив би. Підкреслюю це тому, що цікавий тут є психологічний фактор вишколу німецької вояцької здисциплінованости і підкорення наказові, а може також сприймання того наказу моїми „телячими" літами, бо мені тоді було 20 років і один тиждень...

Згадуючи цей епізод із перспективи часу, думаю, що сьогодні в силі віку, я зовсім інакше реаґував би в цій критичній ситуації. Та ж це вже був один день після капітуляції і фактично не було вже ніякого зобов'язання повинуватися будь-яким наказам. Правдоподібно я шукав би за якимсь по можливості логічним, а може і безуспішним виходом із цього безнадійного становища, але, при тому старався б послуговуватися своїм власним розумом.

Але, повернімось до того епізоду. Наш командир перекинувся кількома фразами з ватажком партизанів. Про що вони говорили, ми не чули. Тоді він правою рукою відхилив дула чотирьох пістолів наставлених до його чола, а лівою рукою розстібнув ґудзик горішньої кишені гарного військового жакету, звідки витягнув срібну папіросницю. І затягнувшись синім димом циґарки, він промовив до нас:

— Друзі, ми програли довгу війну. Я договорився з партизанським командиром, який заручив мені вояцьким словом, що відпустить вас непотурбованими, якщо складете вашу зброю. Честь німецького вояка-старшини ніколи не дозволила б мені дати наказ віддати зброю, якщо б війна тривала б далі. Сьогодні, 9-го травня, один день після капітуляції. Даю наказ, яким хочу зберегти ваше існування, бо ви ще дуже юні і кожного з вас ще жде довге-довге життя. Друзі, складіть зброю.

Ми уставили наші кріси у піраміди і попрямували в сторону відступаючого реґіменту. Ішли ми вже роззброєні рівною асфальтовою шосою начебто по мінах, в побоюванні, що затарахкотять партизанські скоростріли і припинять наше існування на цій плянеті. Але ласкавий Господь Бог інакше вирішив, бо партизанський командир дотримав вояцького слова і завдяки цьому я можу поділитися із читачами ось тим спогадом. Описав я цей епізод не тому, щоб доказати якесь геройство, бо його там не було.

І коли, бувало, при чарці я розповідав про цю подію товаришам, то вони, жартуючи, натякали, що властиво в першому партизанському автомобілі що зупинився біля нашої чоти, були дівчата-партизанки, то й фактично я скапітулював перед...жінками. Що й казати, до деякої міри вони мали слушність — і цьому я заперечити не міг...

ЗА ДАНИМИ АМЕРИКАНСЬКОЇ КОМІСІЇ у справах втікачів, їх загальна кількість нараховує приблизно 15 міл. Керівник комісії Роберт Вінтер стверджує, що за останніх п'ять років кількість втікачів, які виїхали поза границі своєї країни, збільшилась на 50 відсотків. Відкриття границі між ФРН і НДР викликало потік втікачів із Східньої до Західньої Німеччини. Тричі збільшилась репатріяція „етнічних німців" до ФРН з інших країн Східньої Европи. Понад 2,5 міл. втікачів виїхало із Судану та знайшло притулок в інших африканських країнах. 40,000 втікачів з Анголи опинилося в Намібії. Не дивлячись на те, що совєтські війська були виведені з Афганістану, там все ще продовжується громадянська війна. Понад п'ять міл. афганців живе в таборах для втікачів на території Пакістану та Ірану. За період від 1975 до 1988 роки ЗСА прийняли в загальному 1,249,608 втікачів, тобто одного на кожних 199 американців Другою країною по кількости прийнятих втікачів стала Канада, яка дала притулок 252,225 втікачам, тобто одного на 104 канадців. ЗСА виділяють великі суми із свого бюджету на допомогу втікачам.

Управа Відділу ОУА „Самопоміч" в Ню Йорку

повідомляє своїх членів, що

РІЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛУ

— відбудуться —

в суботу, 12-го травня 1990 р., о год. 3:30 по пол. в домівці Товариства в Ню Йорку, Н. Й. при 98 Друга Авеню

ПРОГРАМА ЗБОРІВ:

Відкриття зборів; відчитання і прийняття протоколу останніх Зборів; звіти членів Управи, Контрольної Комісії і Товариського Суду; запити; дискусія і уділення абсолюторії уступаючій Управі; вибір нових керівних органів Відділу; вибір делеґатів на Звичайний Загальний З'їзд; плян праці і закриття.

Михайло Юзенів, *голова* — **Любомир Гуменюк,** *секретар*

Фолкльорний театр зі Львова — чудова писанка для Чикаго

Фолкльорний театр Остапа Стахіва з України прибув до Чикаго в передвеликодній час і привіз дві програми: присвячену Українським Січовим Стрільцям і великодню програму — гагілки, веснянки, риндівки, великодні пісні.

Гості з України, а конкретніше, зі Львова, дали про себе знати ще далеко до сценічних виступів: заспівали Св. Літургію спільно з молодіжним Крилосом у Соборі свв. Володимира і Ольги у Квітну Неділю, відвідали м. Палатайн і дали там концерт, присвячений Січовим Стрільцям. На Великдень співали в Соборі — рано Воскресну Утреню разом зі згаданим Крилосом під дириґуванням мґр Наді Савин, а опісля другу Літургію. Між Літургіями завели гагілки. Ініціятива гагілок перед церквою захопила людей — багато включилося до співу, до виконування обрядових ігор. Інші були активними глядачами загальної втіхи, сміху, радощів. Найбільше втіхи мали діти, молодь. Справжній український Великдень.

Легкість і щирість контакту, їхня безпосередність, чудові голоси, що ще під час Богослужб полонили увагу, жіноча граціозність під час гагілок — все це притягнуло публіку на концерт стрілецьких пісень, хоч не було широкої реклями, концерт відбувся 16-го квітня. Впровадженням до програми було виконання Прологу з Франкового „Мойсея" у формі мельо-рецитації самим Остапом Стахівим, при акомпаньяменці бандури. Це справжня печать духа" цілого концерту, сповненого щирим, глибоким патріотизмом. Концерт пребагатий і кількісно, і добором пісень, і сценічним відтворюванням. Спочатку багато романтики, жартівливих сцен зі стрілецького життя: „Як з Бережан до кадри", „Гей там на горі Січ іде", „Не сміє бути в нас страху", „Ой чого ж ти зажурився", „Накрила нічка та й тихесенько", „Бо війна війною", „Пиймо друзі" — це лише деякі з відтвореного багатства, представленого піснею, словом, сценічними мініятюрами, виконаними в одностроях Січових Стрільців.

Друга частина, з участю жіночого складу, — сповнена повагою, героїкою, сумом. Ось деякі з пісень: „О, Україно", „За Україну, за її волю", „Ой впав стрілець", і вмить заінсценізована могила, тут же плач за молодим воїном, гейби відлуння „Плачу Ярославни" з „Походу Ігоря на половців", відлуння нашої історичної долі... І вже дівчата співають „Заквітчали дівчатонька стрілецьку могилу", а далі спільно і зі сольоспівом „Як ви умирали", вислухані з великою увагою і сльозами, яких не можна було стримати при співі „Засумуй, трембіто", що „зів'яло галичанам сорок тисяч цвіту". Під кінець прозвучало „Гей у лузі", яке підхопила заля й спільно проспівали цей символічий гимн Січових Стрільців, а опісля „Ще не вмерла Україна", усі стрічки, яких тут ніхто не співає, а шкода, бо далі сильніші історичні строфи, не тільки „згинуть наші воріженьки, як роса на сонці".

Другий концерт, що відбувся наступного дня, у Світлий Вівторок, — це концерт весняно-великодній, в якому відтворено скарби народної культури — календарно-обрядові. Дві години присутні подивляли, слухали, а то й брали участь в деяких іграх, представлених цього вечора. Велике, правдиве багатство гагілок, веснівок, питоме тільки українській народній культурі. Були гагілки відомі й менш відомі, а несподіваними були т. зв. риндзівки з Яворівщини. Це пісні, співані хлопцями біля хат дівчат, щось в роді колядок чи щедрівок. Закінчувало цю програму відспівання „Боже Великий, Єдиний", разом, всі спільно й символічно єднались в цій молитві — Львів і українці Чикаго. Отець митрат Маріян Бутринський від себе і всіх дякував за душевний пир, який гості влаштували своїми виступами, за „справжнє євшан-зілля для нас". Дякував двом паням — Стефі й Ірині, — завдяки яким львів'яни могли приїхати до Чикаго.

Керівник Остап Стахів на запитання звідки виникла думка створити такі програми — історичну і календарно-обрядову, розповів: „Я в цьому виріс. На початку була бабуня, по матері, — Марія Бережанська. Батьки йшли до праці, а я залишався з бабунею, яка співала і я за нею. Вона була сільською співачкою, знала масу пісень. Половина нашої програми — це програма бабуні Марії, а саме: села Мельна, що на Рогатинщині. Інші пісні, друга „половина" програми, — Львівщина і Яворівщина. Стрілецькі пісні: частина теж від бабуні та зі збірників Р. Купчинського й Я. Ярославенка. Записи розпочав я давно, спершу після закінчення студій (бандура як спеціяльність) у львівській консерваторії, пробував естрадні варіянти, народні *популярні*. Це не задовольняло. Нуртувала думка, а опісля утвердилась — повернути до глибин, до автентичного фолкльору, не зфальшованого й повернути йому своє місце. Колись всі цю форму практикували, не треба цього було „виставляти". Тепер треба через мистецьке оформлення і виконання повернути народові...

Наша група — усі з музичною освітою, переважно закінчили львівську консерваторію: Алла Кусевич (без неї я б нічого сам не зробив) — музичне оформлення, Марія Митник і Богдан Кисіль — професійні співаки, Ігор Даньковський — дириґент і т.д. Всіх годі вичислити. Уможливив наш виїзд Союзтеатр західнього реґіону України — свого роду наш меценат, а його представник Роман Кушнір з нами."

ІКА

26 років служіння українському народові

У вівторок, 26-го грудня 1989 року по Монтреалю рознеслася сумна вістка, що несподівано відійшов у вічність Іван Опарик. Не стало в живих великого українського патріота.

Народився Іван Опарик на Гуцульщині в селі Розстаки, яке мальовничо розкинулося понад славною річкою Черемош.

15-літнім хлопцем пішов у світ шукати кращої долі. Пішов у сусідню Галичину, де жив його вуйко. Звідти його забрали німці, як і багатьох інших, на примусову працю в Німеччину, де він тяжко працював у фармера. По закінченні війни в 1945 році повернув до родини, де хотів обвінчатися зі своєю нареченою Дусею, родом зі села Котельви Полтавської области, але доля судила інше, довелося втікати до Німеччини, бо на Україні *шалів* сталінський терор. Тут вони обвінчалися в таборовій церкві і в короткому часі вирішили виїхати до Канади, про яку Іванко багато чув з розповідей дідуся, який повернувся звідти. Приїхали до Канади в 1948 році. Початки були тяжкі, але з Божою допомогою вони помалу доробилися і придбали свій куточок-хату. Бог обдарував їх трьома дітьми, а пізніше шістьма внуками, які дуже любили свого добросердечного дідуся Івана і дуже плакали, коли почули сумну вістку.

По втраті І. Опарика шкодувало ціле місто Монтреаль і околиця, бо він був веселої вдачі, товариський і всі його любили. Його різноманітні радіопрограми ішли в парі з часом і доходили до слухачів та захоплювали їх. Він дбав, щоб задовільнити всіх слухачів: для молоді подавав розповіді про наші традиції та звичаї, всебічно висвітлював церковно-релігійне та громадсько-політичне життя як в діяспорі, так і на Україні.

В ювілейний 1988 р. Хрищення Руси-України радіопрограма „Український час" відзначала свій 25-літній ювілей. З цієї нагоди керівник і персонал дістали велику кількість привітань з висловами признання і подяки за невтомну працю. За це голова уряду УНР в екзилі проф. Ярослав Рудницький у своєму привіті писав: „Українське радіомовлення в Канаді та в інших країнах вільного світу *має свої успіхи, а зокрема* І. Опарика в Монтреалі". Голова відділу прихильників Державного Центру в Монтреалі Г. Сенишин у своєму привіті зазначила, що дирекція Українського часу дотримується провідної думки С. Петлюри: „Народ вищий за кляси, а держава вища за націю".

Св. п. Іван Опарик

На храмовому святі церкви св. Покрови було відзначено і 25-ліття „Українського часу", її керівника І. Опарика та його співробітників, бож вони приносять до українських хат рідне слово, пісню, музику, новини, доповіді, коментарі на різні теми тощо.

За стараннями І. Опарика, жителя Ст. Леонард (околиця Монтреалю), на міській Ратуші в День державного свята повівав синьо-жовтий прапор. В 50-ліття відзначення Великого голоду на Україні за стараннями Опарика в Леонарді одну вулицю названо Україна.

Він зумів, не зважаючи на малу кількість платних оголошень, втримати „Український час" протягом 26-ти років. Щосуботи в год. 1-ій по полудні з'являвся на хвилях етеру з радіостанції СФМБ в Монтреалі.

Іван Опарик був вірним мужем Дусі, примірним батьком Досі, Наталки і Петра та улюбленим дідусем для внуків. Був побожним, належав до православної катедри св. Софії в Монтреалі, для якої під час будови віддав п'ять років праці як фінансовий секретар. В цій святині охрещені його діти і внуки. Належав до Лицарів колеґії св. Андрія, ТУС, Королівського леґіону ім. Мазепи. Працював для української подорожньої агенції „Атра травел" як керівник відділу в Монтреалі. Був членом УНСоюзу. Будучи нотарем, допомагав людям спроваджувати рідних з України.

Про нього можна багато писати, про його вірне служіння українському народові, про його патріотизм, бо він віддав всі свої сили і здібности для Батьківщини. Уже будучи хворим на серце, не відпочивав, а працював, перевантажуючи його і воно не витримало — зупинилося на 63-му році життя.

В четвер, 29-го грудня, була відправлена Панахида в похоронному заведенні Делер. Чотири залі і прохід були заповнені людьми, які прийшли віддати останню пошану покійному. Панахиду служили о. прот. д-р Ігор Куташ, о. Захарій Ревко і о. Ярослав Гайманович (від католицької церкви). З організаційними прапорами були прапороносці, співав хор. Прощальне слово, як капелян Королівського леґіону ім. Мазепи, сказав о. Захарій. Дуже тепло, з високою оцінкою покійного, сказав слово голова відділу КУК, він і голова катедральної громади сотник Ярослав Кульба та зробив заклик, щоб складали пожертви в пам'ять покійного Івана Опарика на фонд Українського Руху та на допомогу жертвам чорнобильської катастрофи.

В суботу тіло покійного було перевезено до катедри св. Софії, де було відслужено чин похорону, який служили о. прот. д-р Ігор Куташ та о. Захарій Ревко при великій кількости людей. Після цього був поминальний обід, який поблагословив о. Ігор, а всі проспівали „Вічная пам'ять". Прийняттям керував сот. Я. Кульбата, який від імени всіх висловив співчуття родині і сказав змістовне слово про покійного та повторив заклик про збірку. Були інші виступи з висловами співчуття родині та теплими словами про покійного.

Тіло покійного відвезено на український цвинтар св. Володимира при оселі Київ в Оквіллі (біля Торонто), де спочиває багато визначних людей. На його домовину родина посипала жменьку землі, привезеної з його рідного села Ростоків.

Василь Сойко

Ділюся сумною і болючою вісткою, що дня 15-го березня 1990 р., несподівано відійшов у Вічність в Буенос Айрес, Арґентина, на 28-му році життя

мій Найдорожчий СИН

бл. п.

АЛЕКСАНДЕР ШЕПАРОВИЧ

У глибокому смутку — мати — АНІТА ОЛІВЕР

Помолімось за наших друзів.

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

за спокій і вічну радість душ померлих Добродій Фонду Катедр Українознавства.

Впреп. о. крилошанин Петро Оґірко відслужить Заупокійну Святу Літургію у вівторок, 22-го травня 1990 р., о год. 9-ій ранку, в УКЦеркві Покрови Пресвятої Богородиці в Озон Парку, Н. Й. за Блаженної Пам'яті:

інж. ОРЕСТА ГЛАДКОГО
МАРІЮ ГНАТЮК
д-ра МАТВІЯ ГУТУ
інж. ЯРОСЛАВА ДЯЧУНА
ВАСИЛЯ КИЧУНА
ВОЛОДИМИРА КОЛЬЦЯ
РОМАНА ОЛЕКСЮКА
д-ра БОГДАНА ОЛЕСНИЦЬКОГО
ЕМАНУЇЛА ПРИТУЛУ
ЮСТИНУ РУДЯК
ІВАНА СМІҐУРОВСЬКОГО-СНІҐУРУ

Всіх Вп. Жертводавців ФКУ просимо про молитви за померших наших друзів.

Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.

Вічна Пам'ять Померлим Добродіям ФКУ!

ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

В ДЕСЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої ніколи Незабутньої ДРУЖИНИ, МАТЕРІ і СЕСТРИ

бл. п.

ВОЛОДИМИРИ з ҐАРДЕЦЬКИХ ЦЕНКО

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в дні 10-го червня 1990 року у слідуючих церквах:

Христа Царя — храму Зарваницької Матері Божої, 11:30 год. у Філядельфії;
в Римі в соборі св. Софії;
в Люрді в храмі Пречистої Діви Марії;
в Куритибі в катедрі і в Прудентополісі в церкві Семінарії, Бразилія
в катедрі в Мельбурні в Австралії;
у Варшаві в церкві Успіння Матері Божої;
в Прняворі, Юґославія;
в Джардін Місіонес, Арґентина.

Просимо в тому дні помолитись враз з нами за її праведну душу.

Д-р МИКОЛА ЦЕНКО, муж
Д-р ОЛЕКСІЙ ЦЕНКО з родиною, син і
ІРЕНА КУШМЕЛИН з родиною (Торонто, Канада), сестра

368-ий Відділ Українського Народного Союзу в Маямі, Фла.

ділиться сумною вісткою, що 30-го квітня 1990 року відійшов у Вічність

бл. п.

Тарас Максимович

визначний громадський і церковний діяч Маямі, голова 368-го Відділу УНСоюзу, головний радний Українського Народного Союзу, дириґент хору української католицької церкви Успення ПДМ, голова Об'єднання Українсько-Американських Організацій Маямі, голова Українсько-Американського Клюбу та довголітній керівник Українських Танцюристів Маямі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині Покійного складаємо вислови глибокого співчуття.

УПРАВА 368-го ВІДДІЛУ УНС в Маямі

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, 17-го березня 1990 року відійшла у Вічність на 87-му році життя наша Найдорожча МАМА і БАБУНЯ

бл. п.

МАРІЯ з Левицьких ПІГУТ

В понеділок, 19-го і у вівторок, 20-го березня 1990 р. відправлено Панахиди в каплиці похоронного заведення Музики.

В середу, 21-го березня відправлено Заупокійну Святу Літургію в катедрі св. о. Миколая. Відтак ПОХОРОН відбувся на українському католицькому цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілліной.

сини — ЗЕНОН з дружиною ХРИСТИНОЮ
— СЛАВОМИР з дружиною ОЛЕКСАНДРОЮ

внуки — ОЛЕКСАНДЕР, МИРОН, АДРІЯНА, МОНІКА

сестра — ЕВГЕНІЯ ЛИСЮК з родиною

свати — РОМАН і ОЛЬГА МИЦИКИ з родиною
— МИХАЙЛО й АНАСТАСІЯ БОЙЦУНИ з родиною

та Родина в Україні, ЗСА, Канаді і Польщі

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

ПАРЛЯМЕНТ СОВЄТСЬКОЇ Вірменії, наслідуючи непокірну Литву вирішив скасувати цьогорічне весняне покликання до совєтської армії для молодих мужчин своєї країни. Неофіційне пресове агентство Інтерфакс повідомило, що це рішення прийнято на сесії вірменської Верховної Ради, де також домагалися гарантії зв'язків між республікою та районом Нагірного Карабаху в Азербайджані. Десятки тисяч громадян демонстрували на вулицях Єревану, столиці Вірменії, заохочуючи парлямент до рішень, що запевнятимуть дальші потягнення до незалежности Вірменії від Москви. Молоді вірменськкі рекрути, як і їхні товариші з прибалтійських республік нарікають на дискримінацію та залякування у совєтській армії. Одначе деякі з державних урядовців заявляють, що сумніваються чи місцевий військовий комісаріят візьме рішення республіканського парляменту до уваги.

Військові...

(Закінчення зі стор. 1)

ряджає професійними частинами внутрішніх військ". Він не дуже був задоволений постановою про набір добровольців за контрактом, але після довшого вишколу „ми зуміємо підтягнути їх до рівня тих військ, які набиралися до лав КҐБ як рекрути за спеціяльними рекомендаціями з областей і районів", — сказав Смислов, який признався, що головне командування КҐБ вивчало практику закордонних країн і дещо „запозичило" на Заході. Всі ці методи будуть примінені під час вишколу новобранців обидвох катеґорій.

Можливо навіть з розмислом ген. Б. Смислов наголосив важливість існування спеціяльних частин КҐБ, які також поділяються на дві частини: одні охороняють важливі державні об'єкти, служать при охороні високих партійних і урядових осіб, отримують вищу, як звичайно, платню, але „вони знають свою справу і на них можна рахувати навіть у тяжких ситуаціях". Інші частини перебувають 24-години на добу у постійній готовості на випадок заворушень і великих маніфестацій, головно несанкціонованих.

Ген. Смислов не дуже хотів відповідати кореспондентові про заробітню платню рядових КҐБ-істів, але вкінці сказав, що вони отримують приблизно по 200 карбованців на місяць, звільнені від ношення весь час військового однострою, користуються першенством в отриманні помешкань і дефіцитних товарів.

Добровольці підпишуть договори на три роки, але вони можуть продовжити їх, якщо їм служба в КҐБ відповідає. Смислов не приховував нічого і заявляв, що таких військ стало більше в СССР, бо „настали такі часи" і збільшилась злочинність серед населення".

У ЗВ'ЯЗКУ ІЗ ЗМЕНШЕННЯМ військових сил в Европі, американська армія як і інші військові служби вже цього року зменшила набір з 120,000 на 92,000. Збільшилися вимоги щодо нових рекрутів, 94 відсотки яких закінчили середню освіту, в 1980 році — лише 54 відсотки. Виникло нове питання: Що втрачає нація, якщо армія не служитими більше як певний шлях до майбутнього хлопців з національних меншин та бідніших верств населення? Чорні, які становлять 12.4 відсотків населення, в армії нараховують 28 відсотків, вояки еспаномовного походження — 4 відсотки. Військові експерти передбачають, що зменшення кількости військовослужбовців відіб'ється не тільки на армії, але головним чином на американській нації в цілому.

Гамилтонці допомагатимуть Україні

В Гамилтоні створено Товариство Прихильників Руху в Україні. Збори прихильників Руху в Україні відбулися в приміщеннях катедри св. Володимира 12-го лютого.

Відкриваючи збори, Іван Наливайко привітав отців і присутніх та подякував голові місцевого Відділу КУК д-рові І. Чернейкові за співпрацю та надання патронату КУК Ініціятивній групі. Ініціяторами зустрічі були Степан Притула і І. Наливайко. Ця зустріч є для ширшого ознайомлення та створення Товариства Прихильників Руху в Україні. Уже створено відділи по більших містах в Канаді й Америці. Світовий Конгрес Вільних Українців і Конгрес Українців Канади та наші церковні проводи одобрили та гаряче вітають Рух в Україні і заохочують нас у вільному світі творити товариства сприяння. Для цього на сьогоднішнє зібрання запрошено проф. Юрія Даревича.

Проф. Ю. Даревич докладно поінформував про цілі та завдання прихильників Руху і дав докладний звіт про пророблену працю торонтонським відділом. Проф. Ю. Даревичу, д-рові І. Чернейкові та організаторам зустрічі, І. Наливайко подякував за вичерпні та докладні інформації та заохочував присутніх створити в Гамилтоні відділ Руху.

15-го березня відбулися другі збори Ініціятивної групи в тому самому приміщенні. Засіданням проводив д-р І. Чернейко, секретарював Михайло Бучок. І. Наливайко поінформував присутніх про телефонічну сітку усіх відділів Руху в Канаді та дав докладний звіт про працю відділів. Обговорено пляни праці і приступлено до вибору Управи Відділу Руху в Гамилтоні: голова — Орися Сушко, заступник голови — майор В. Роєнко, другий заступник голови — І. Бойко, секретар — Галя Липка, фінансовий референт — Г. Іваник, організаційний референт — В. Буртняк, референт імпрез — М. Бучок, пресовий референт — майор В. Роєнко, члени — І. Наливайко, М. Сушко, Д. Боєчко, І. Кубрак, С. Притула, В. Петлюра; Контрольна комісія: о. Р. Ганкевич, о. М. Шкрумеда і пастор Іваськів. Управа Товариства Прихильників Руху закликає українську громаду Гамилтону і околиці вступати в члени.

Основним завданням товариства є збирання фондів на закуп ліків та медичних препаратів для дітей потерпілих в Чорнобилі від радіяції. Відділ відкрив при нашій Об'єднаній Кредитовій Спілці конто для цих цілей.

По виміні думок, збори закрив д-р І. Чорнейко.

8-го квітня в залі собору св. Володимира відбулося віче, яке влаштувало Товариство Прихильників Народного Руху України за Перебудову. Віче влаштовано під патронатом СКВУ і КУК.

Відкриваючи віче, голова Товариства Прихильників Руху в Гамилтоні О. Сушко докладно вияснила присутнім для чого та для яких цілей скликано це віче. Запросила до почесної Президії таких осіб: д-р Я. Шудрак з Торонто, д-р Ф. Мартинюк, член президії СКВУ, адвокат І. Кравченко, нововибраний голова місцевого відділу КУК, проф. І. Чорнейко, довголітній глова місцевого відділу КУК і відданий працівник на громадсько-національній ниві, майор В. Роєнко, член Секретаріяту СКВУ, І. Бойко, почесний голова КУК, о. Г. Планіда та о. Шадурський, який провів молитву в намірення українського народу. Головним промовцем був д-р Я. Шудрак.

В переповненій по береги залі д-р Я. Шудрак привітав присутніх і розповів, як Товариство Прихильників Руху в Торонто організувало першу допомогу дітям, які потерпіли в чорнобильській катастрофі. По доповіді д-р Я. Шудрак висвітлив фільм п.н. „Літак милосердя в Україну". Під час висвітлення фільму на залі була мертва тиша, а час-від-часу чути легкий плач і хлипання присутніх. По закінченні фільму д-р Я. Шудрак давав відповіді на різні питання. По закінченні запитань голова О. Сушко попросила до слова д-ра Ф. Мартинюка і голову КУК в Гамилтоні І. Кравченка.

З короткою промовою виступив В. Роєнко, який в своєму слові говорив про геноцид московського окупанта над нашим українським народом, починаючи з початків окупації України Останній найстрашніший злочин Москви — шніший злочин Москви — це старашна катастрофа в Чорнобилі, наслідки якої страшніші від бомб в Гіросшімі і Нагасакі. Він зробив заклик до присутніх, щоб усі вступали в ряди Руху і своїми фінансами допомагали жертвам Чорнобиля і українському народові. Ми мусимо забути підкреслив В. Роєнко, всі свої релігійні, політичні і інші переконання, сьогодні нас має єднати плач України, бо ж ми усі її сини. Співом „Ще не вмерла Україна" закінчено це велике віче. Присутні пожертвували понад 12,000 дол.

В.Р.

Відвідини...

(Закінчення зі стор. 2)

тупники голів урядів, міністри тощо. Багато з них перед очима мільйонів телеглядачів причащалося, а заступник голови уряду Словаччини Ян Чарногурський під час Літургії у Братиславі навіть читав апостола. Ще півроку тому щось подібне й уявити собі неможна було.

Програма дводенного перебування Папи в Чехо-Словаччині була заповнена по береги. Крім трьох вище названих Служб Божих в нього були зустрічі з президентом, членами уряду, представниками творчої інтелігенції, викладачами теологічних вузів тощо. На останній зустрічі брали участь і декан пряшівського Православного богословського факультету Мілан Герка. Єпископи православних епархії із Праги, Брна та Михалівців були присутні на урочистих Літургіях у Празі, Велеграді та у Братиславі.

У своїй промові у Братиславі Папа між іншим сказав: „У минулі роки я не раз хотів відвідати вашу країну. Це було неможливим. Зараз неможливе стало можливим". Як відомо Папа вже кілька разів висловив бажання відвідати Україну. Досі це було неможливо. Будемо сподіватися, що і ця „неможливість" у недалекому майбутньому стане „можливістю".

Комуністичні...

(Закінчення зі стор. 1)

ру і священик УАПЦ о. Олександер із Херсону відправив Панахиду по жертвах чорнобильської катастрофи. Люди вперше почули Молебень українською мовою, були дуже зворушені й після Панахиди не розійшлися, а вирушили всі разом на берег Дніпра і там пом'янули жертви Чорнобиля. Всі разом журилися й обговорювали можливі шляхи рятунку української нації.

День раніше, 25-го квітня, в палаці культури селища Покровського Дніпропетровської области з великим успіхом пройшла вистава, присвячена пам'яті загиблого 1985 року в катівнях ГУЛАГу поета Василя Стуса. Ідея такої вистави належить юній поетесі, учениці 11-ої кляси Покровської середньої школи Олені Карпенко, а здійснена вона зусиллями учнів шкіл селища.

Режисером вистави була відома подвижниця селищної культурно-просвітньої ниви Галя Паращенко. Вже багато років віддає вона свій хист на подолання культурних руїн теперішнього села. Невдовзі молоді ентузіясти покажуть своє мистецтво жителям обласного центру.

Учасники установчої конференції Спілки молодих українців СССР з-поза меж України прийняли і надіслали звернення до депутатів Верховної Ради УССР, у якому привітали перших дійсно обраних народних депутатів Верховної Ради УССР. У зверненні зокрема сказано:

„Для нас, українців за межами України, не так важливий поділ депутатів на членів і нечленів Руху, на комуністів і некомуністів, українців чи неукраїнців. Для нас всі ви — обранці народу України, який доручив Вам вирішувати його долю, а тому і нашу долю, бо всі ми так чи інакше пов'язані з цим народом... Тому хочемо нагадати вам про щонайменше шість мільйонів українців, які проживають у СССР поза межами України. Наші культурні потреби ніде й ніким не враховуються, для нас не існує жодної культурної установи, навіть про наше існування, як правило, стараються не згадувати. Ми не маємо жодної змоги придбати українські книги, купувати пресу, слухати радіо і приймати телебачення з України. У нас немає приміщень, коштів, юридичних гарантій, які б дозволяли вести хоча б мінімальну культурну діяльність. Як правило, подібне становище і в українців країн Східньої Европи".

Учасники з'їзду просять депутатів ВР УССР прийняти рішення, котрі допоможуть змінити цей принизливий стан українців, що живуть за межами республіки.